

Fjärilsfynd på Gotland under 2021

Sommaren på Gotland var mycket varierad, speciellt med tanke på tillgången av insekter och särskilt fjärilar. Varma och individrika perioder avlöstes av kyligare och regniga dagar och nätter. I början av juni koncentrerade jag mig på att utröna variationen hos larver av **vitbrokig parkmätare** *Eulithis prunata* och **orangebandad parkmätare** *E. pyropata*. Bägge har god förekomst på den lokal på sydligaste Gotland, som kallas Petesviken. I månadskiftet maj-juni besökte jag platsen och samlade in sammanlagt 8 larver av bägge arterna på vinbär. Larverna var dels helgröna och dels övervägande bruna. De föddes upp separerade från varandra och numrerades för få fullständig klarhet i vad varje larv kläckte sig till. Det visade sig att 6 av larverna var *pyropata*. De varierade från helt gröna till helt bruna (bild 1 och 2). De 2 resterande larverna var således *prunata* (bild 3). De var helbruna och möjligen något mörkare än de bruna *pyropata*-larverna. Fjärilarna kläckte sig till helt normala exemplar av *pyropata* (bild 4) och *prunata* (bild 5). Slutledningen i detta fall blir att gröna larver är *pyropata* medan bruna kan bli vilken som. Det kan tilläggas att bilderna visar fullväxta larver. I tidigare stadier kan variationen hos larverna skifta något.

I början av juni började sommararterna komma igång. Jag hade det första exemplaret av **glimrotsfly**

Conisania luteago (bild 6) en vecka in i månaden. Större delen av juni vistades jag på fastlandet men vid återkomsten till Gotland 1:a juli flög fortfarande glimrotsfly. Många var dock mer eller mindre avflugna. Denna art är ju relativt ny för landet men har liksom flera nyetablerade arter kraftigt expanderat på senare år. Glimrotsfly har ju även spridit sig till Öland. Två andra nytillkomna nattflyn i Sverige med tydlig spridning är **jungfrufly** *Encarta virgo* (bild 7) och **ormbunksfly** *Callopietria juvenina* (bild 8). Dessa har successivt ökat även på Gotland och flera exemplar visade sig vid nattfångst vid Petesviken i början av månaden. Givetvis flög orangebandad parkmätare samtidigt.

Mellan 11:e och 17:e juli genomfördes folkhögskolans kurs **Fjärilar och natur på Gotland**. Under den tiden fick vi i stort sett se vad Gotland kan prestera i dagfjärilsväg. På för sin fjärilsrikedom kända lokalen i södra delen av Vänge socken är **apollofjäril** *Parnassius apollo* (bild 9) vanlig medan **makaonfjäril** *Papilio machaon* (bild 10) är betydligt ovanligare, men visar sig ibland som vid detta tillfälle. Fjärilen var uppenbarligen en riktig linslus och lät sig villigt fotograferas! Mest känd är nog platsen för **dårgräsfjäril** *Lopinga achine* (bild 11). På grund av den varma väderleken höll sig fjärilarna huvudsakligen i skugga. Vi såg även enstaka exemplar av



väpplingblåvinge *Polyommatur dorylas* och **svartfläckig blåvinge** *Phengaris arion*. Två tidigare mycket vanliga blåvingar på Gotland. Dagen efter gjorde vi en tur till ön Furilden på norra Gotland som i fjärilskretsar blivit känd för förekomsten av **grönfläckig vitsfjäril** *Pontia edusa* (bild 12). Den flög över den sterila kalkheden i det nedlagda kalkbrottet och på värdväxten gulreseda hittade vi larver. Dagen efter besökte vi strandängarna vid Sysneudd där **kattunvisslare** *Pyrgus alveus* (bild 13) har en god förekomst. Vi såg några men det är en snabb och vaksam rackare! Under sista kursdagen besöktes Tofta skjutfält någon mil söder om Visby. Där fick vi njuta av en **videfuks** *Nymphalis xanthomelas* och en **sälgskimmerfjäril** *Apatura iris* (bild 14) vilka delade tillvaron på en videstam. Uppenbarligen något gott som lockade dem. På ett annat ställe på skjutfältet finns den idag enda lokal på Gotland som jag känner till för **vitfläckig guldvinge** *Lycaena virgaureae* (bild 15). Arten har här på Gotland liksom generellt i Syd- och Mellansverige gått tillbaka kraftigt under de senaste cirka 25 åren. Den tycks dock än så länge hålla sig kvar i små enklaver som här på Tofta skjutfält.

Speciellt anmärkningsvärda nattflyn under senare delen av sommaren var de tidigare ”fabeldjuren” och numera vanliga arterna **grönt lavfly** *Cryphia algae* (bild 16), **ljusringat lövfly** *Hoplodrina ambigua* (bild 17) och **vitpunktsgräsfly** *Mythimna albipuncta* (bild 18). De har blivit mer eller mindre karaktärsarter på Gotland, speciellt de två senare. I början av oktober, när höstmörkret gör sig gällande, nattetemperaturen sjunker mot 10 plusgrader och vindarna är de rätta för migrationer från sydost, återvände jag till Gotland. Jag hade på så sätt turen att få uppleva lite av den hittills största invandringen av äggult gräsfly *Mythimna vitellina* (bild 19). Tidigare ett fabeldjur på våra breddgrader vilken man nog inte ska förvänta sig bli bofast här i landet i första taget.

Håkan Elmqvist







Fotografer:

Bild 6 och 8: Andreas Grabs

Bild 11: Åsa Lindén

Övriga bilder Håkan Elmquist